

A close-up portrait of an elderly woman with short, wavy white hair. She is looking off to the right with a gentle expression. She is wearing a dark top and a necklace with colorful beads and a decorative pendant. The background is a soft, textured grey.

Angie Oravcová

Dievča pre Helenu

Richard Lunter - KICOM

Autorka Angie Oravcová

a jej úspešná debutová kniha *Spoveď opatrovateľky*,
ktorá vyšla v našom vydavateľstve v roku 2015
www.knihanaj.sk

Dievča pre Helenu

Angie Oravcová

Vydavateľ Richard Lunter – KICOM

Text: Angie Oravcová

Vydavateľ: Richard Lunter – KICOM
Telgárt 16, 976 73, IČO: 33826781

Fotka na obálke: Shutterstock, Inc.

Jazykové korektúry: Jana Burdová

ISBN: 978-80-89780-22-8

Vydanie prvé, rok 2017

Objednávky:
info@knihanaj.sk, www.knihanaj.sk

Všetky práva vyhradené.

Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná, kopírovaná
bez písomného súhlasu majiteľa autorských práv.

„Krásni mladí ľudia sú hračkou prírody,
ale krásni starí ľudia sú umelecké diela.“

Johann Wolfgang von Goethe

Koľko jazykov vieš, toľkokrát si človekom. O tomto výroku by som si však dovolila polemizovať, lebo len jeden jazyk vám rozviaže možnosti žiť skutočne hodnotným a prínosným životom. Je to: ľudská reč.

Myslíte si, že všetko viete, máte prehľad, ba dokonca i potrebný nadhľad. V skutočnosti si však nedokážete poradiť s vlastným životom, poradne so spoločnosťou, ktorú vám osud vylosoval. Myslíte si, že ste jej súčasťou, hoci sedíte v kúte, lebo tak vám to vyhovuje. Ste nahraditeľná, rovnako ako súčiastka vo veľkom stroji.

Občas sa vrtám v žalúdku pokazeného prístroja. Prišiel čas na opravu, napriek pokročilému štádiu jeho rozkladu. Chcem ho opraviť. Podrobné návody i postupy mám on-line k dispozícii. Začnem tým, čo vidieť, čo nejakým spôsobom zavádzia mojim očiam. Moje technické znalosti sú však iba povrchné. Všetko, čo sa nejakým spôsobom odchyľuje, či uvoľnilo, vyhodím. Potom ostatok prečistím, kúsok po kúsku a vkladám na presne určené miesto. Neviem, či to spôsobí čerstvý vzduch, ale poniektoré komponenty odmietajú sadnúť. Prichádzajú na pomoc rôzne nástroje, skrutkovače, kliešte, ba i kladivo... Kdesi v hlave mi opakovane revú pochybnosti. Ono to tam nepatrí, skôr ich zlomíš, ako narveš do toho istého otvoru. Samozrejme, že ich tam vopchám, práčne a s mozoľmi na prstoch. Musí tam vojsť, musí zapadnúť! Jednoducho musí. Občas niečo zapraská, zaškripe, no pod tlakom mojej násilnej vôle povolí. Je to predsa vec presvedčenia, obyčajná vec a tú vynašiel človek. On sám sa stal elastickým a nenahraditeľným, teda iným druhom živočicha na tejto planéte. Zatiaľ.

Konečne sa mi prístroj podarí zmontovať, dodržiujúc všeobecné i vlastné, inovatívne postupy a on nejde. No neporazí vás? Pozriem na kôpku zvyšných súčiastok, zhrdzavených, nalomených, či inak preukázateľne nefunkčných. Napadne mi, že robím neefektívnu prácu. Všetko sa dnes predsa dá kúpiť, na čo opravovať? Aj keby sa to podarilo, prístroj (v mojom prípade kávo-var) zostane iba retro spomienkou. Sotva sa môže vyrovnáť iným, modernejším aparátom, ktoré pomaly už i spievajú, robotickí terapeuti. Asi som len sentimentálna, skôr však tvrdohlavá a nekompromisná. Kde je tá stará kvalita? Potvrdenka fámy o tom,

že všetko kedysi bolo lepšie, kvalitnejšie a jednoduchšie? Opäť prístroj rozoberiem, zasa ho dôkladne prezriem a nakoniec zopár mŕtvych komponentov nahradím novými. Neladia s prirodzenou patinou, vyčnievajú z rady a poniektoré dokonca pôsobia funkčne dôležitejšie ako tie, ktoré sú v podstate nenahraditeľné. Aké je moje prekvapenie, keď po úmornej práci kávovar funguje! Teda chvíľu. Čosi v ňom zapraská, zadymí, vyplŕuje hrdzavú penu, zachveje sa a amen! Jeho efemérny pokus sa nedožil ani minúty. Som rozčarovaná a frustrovaná. Piplala som sa zbytočne. Tieto úkony sú si v jednom podobné, rovnako ako operácia, ktorá sa vydarila, ale pacient zomrel, nevrátiť stratený čas. Nie je potrebné bazírovať ak sa dá kúpiť nové, vymyslieť lepšie, ešte plastickejšie a poslušnejšie. Napokon, či stroj alebo človek, tí dvaja medzi sebou čoraz viac obcujú a paktujú. Nakoniec splynú v jeden aparát, ktorý sa bude tváriť dokonalosťou. No najprv sa musí vyriešiť zásadný problém. Plne nahradiť ľudskú reč univerzálnym jazykom, ktorý bude ľahšie aplikovateľný pre komfortný život. Vtedy vznikne nová etapa, vrchol evolúcie, človek dokonalý, bytosť bez achiloviek, chýb a príšerného akcentu, ktorý je súčasťou ľudskej reči... a zabudnúť hovoriť týmto prirodzeným jazykom je začiatkom konca.

Mám 58 rokov a konečne som sa niečomu priučila. Musím priznať, že to nebolo ľahké, pretože môj vzdor mával priam brachiálne spôsoby obrany. Čo už so mnou? Ocitla som sa presne tam, kde ostatní, na samom začiatku konca. Domnievala som sa, že môj život je na prd. Ten pocit menejcennosti a krivdy mi bránil zdravo fungovať. Táto doba bohviečo neprináša. Len oprašuje minulosť a mení súčiastky. Tak ako ja tú mašinku, tak ako mnohí násilne patinujú nábytok, opäť si za drahé peniaze kupujú to, čo pred desiatkami rokov vyhodili. Artefakty nedávnej minulosti sa stali vyhľadávanými. Ešteže to má poetický názov – retrománia. Všetko tu už bolo, povedal by niekto nezaujatý. Hrabeme sa v minulosti, plánujeme budúcnosť, lebo s realitou a s prítomnými okamihmi si nevieme rady. Najpopulárnejšou sa stala veta – Kedysi bolo lepšie! To boli zlaté časy!

Musím sa priznať, že predtým, než som stretla Helenu, som bola ľudskou húsenicou. Zožrala som svoju bolesť zo straty syna a nedokázala sa kvôli tej ťažobe ani pohnúť. Z mojej vôle mi narástlo mnoho rúk a nôh... vlastne ani netuším, čoho majú také húsenice viac, či údikov na prácu, alebo iba pohyb. Isté je, že som sa stala akýmsi robotickým zjavom a prestala sa kukliť. Na čo? Utekať sa dá rôznymi smermi a aj keď som pracovala v zahraničí, nič sa na mňa nenalepilo. Musela som, nie chcela. Lebo poznať čo chcem, to dokáže málokto. Vlastne áno, čiastočne som išla len za jedným – chcela som pokoj, od všetkých a od všetkého. Zaujímavé, ako som dokázala odolávať stresu z chaosu navôkol. Nezaujmem bol pre mňa prioritným.

Poniekto túžia po moci a sláve, po šanci získať niečo, čo pred ním nemal nikto. Nik to neochytil, neoslintal, neokomentoval, patrí to iba jemu. Hovoria tomu novinka, vynález, nápad, patent, či aspoň škandál!

Isté je, že prevratné udalosti, neustále politické zmeny sa kotúľali navôkol ako jablká z vyvráteného koša. O to chaotickejšie, že sotva poznáte, kde vyrástli a komu vlastne patrí ich čiarový kód. Nikdy sa tak nekonzumovalo ako dnes, všetko a nad únosnú mieru. Dostali sme sa do štádia, tzv. choroby z konca. Zrejme sa nazdávame, že sme poslednou generáciou a po nás už nepríde nič. Tak žerieme, produkujeme a zas žerieme. Preto mi vyhovovalo byť húsenicou a nie švihnutou kobyľkou.

Istý zlom však nastal. Ja, taká uchaňa a okaňa, bez áčkových proporcií, krásy tela, či vysokého intelektu som sa stala súčasťou niečoho, čo mi razantne otvorilo oči.

Dnes som konečne dočítala Helenin denník. Sľúbila som jej to.

Keď sa už domnievate, že končíte, príde nečakaný zvrst a úplne iný začiatok. Taký kopanec do zadku. Možno Boh tak skúša strachopudov, lebo im naložil primného krížov a to ho zahanbuje. Musí, lebo nik ma nepresvedčí, že to Boh robí schválne. Je to starý a večný frajer, keď uvážime, že Ježiš skončil v 33 rokoch života, tak potom mu ostal i ten um, alebo nie? Možno bol génius a pálilo mu to, no stále mal tých čerstvých tridsaťtri rokov a ja v tom veku som ešte celkom nevedela, čo so sebou. A nielen ja...

myslím, že každý z nás si sporadicky nerozumie sám so sebou. Občas si poviete: Tak toto ako mi napadlo?

Momentálne sedím na lavičke a hľadím na svoj výklad. Dožila som sa presne takého o akom sa snilo u Tiffanyho. Hľadím na svoje veľké deti, ktoré sa napriek ťažkostiam usmievajú. Je to už päť rokov, čo šéfujem tomuto edenu.

Pred trinástimi rokmi som sa tu ocitla po prvý krát. Bola tma, rovnako vonku, ako i vo mne. Zrejme to však bola moja dvojníčka, alebo zlý žart z hviezd. Niekomu sa nepodarí dozrieť a precitnúť ani keby žil dvesto rokov. Ja som prešla rýchlym kurzom. Vďaka Helene som sa za mesiac uzdravila. Ba viac.

Zomrela minulý rok. Odišla akurátne naplnená a s úsmevom na vymaľovaných perách. Trochu nás oklamala, pretože sľúbila, že svoju deväťdesiatku pokrstí na konári. Stále si tam trúfala... Zo strašidelného domu hrôzy vyrástol ústav pre starých ľudí, no nielen pre nich. Niečo sa zrekonštruovalo, niečo pribudovalo a premenovalo na „Vilu Ľudskej reči“. Ako hovorievala Helena – Je to iba dom, on nemôže za to, kto a čo v ňom napáchal.

- Už si počula, aby tehle narástol mozog? Alebo omietke ruky? Neživé predsa necíti a preto nečiní. Vždy ostane iba depozitom.

Veľmi mi chýba a nielen mne, nám všetkým. Ona dala dokopy tú najčudnejšiu famíliu, cudziu po krvi, no blízku po duši. Apropos, duša, tá skutočne existuje. Keby som tvrdila, že všetko dobre skončilo a zazvonil zvonec, blá blá, blá a rozprávky je koniec, tak by som vás i seba len znechutila. Stalo sa i mnoho zlého a stáva každý deň. Helena ma naučila pár cudzích jazykov, tancovať ako dáma, milovať ako Afrodita a hovoriť i konať v súlade s prírodou, teda s rešpektom. Viete, aby ste sa nikdy nemuseli zahanbovať práve nad sebou. Myslíte si, že vás starý človek nemá čo naučiť? To som sa domnievala i ja. Helena ma naučila používať ľudskú reč. V tej som mala značné rezervy. Sú isté slová, ktoré si zaslúžia večnosť. Nie sú to len škrabance, písané v chvate a z vďačnosti. Sú to múdrosti, ktoré preverili vašu schopnosť byť človekom, ktorý si plne uvedomuje, že okrem dobra a krásy, disponuje zlom a ohavnosťou. Záleží na situácii, záleží na úrovni záťaže a duchaplnosti. Záleží iba na vás...

Viete, čo mi Helena povedala na sklonku života? - Eva, vy ste ma normálne opravila! Úžasné a to ste nič nevyhodila, nič sa nezvýšilo... konečne fungujem. Toto robte, opravujte ľudí, a nie prístroje! Konečne mám len obyčajné starecké choroby!

Helenu by ste museli poznať. Lebo iba vďaka takým stretom máte šancu nájsť i seba. Mnohí ju však poznali ako jednu z najhorších disidentiek. To sú fámy a klebety. To je zlo. Zámerne hovorím v prítomnom čase, lebo zlo tu stále je a koná. Stačí sa poobzerať.

Nápad s ústavom skrsol Alexandrovi, Heleninmu synovi. Dávno odišiel z politiky a tiež opravil svoj vnútorný inventár. Bohužiaľ, si ho zlo našlo a aj keď to uzavreli ako smrteľnú nehodu bez cudzieho zavinenia, my sme vedeli. Pretože i on vedel a napriek všetkému chcel zlu trochu podkúriť. Vtedy sme prišli o ilúzie, že čas na pomstu sa nevypláca. Odpustiť, ale nezabudnúť, práve naopak, skúsiť si zo všetkého vziať ponaučenie a dať šancu budúcnosti, trebárs i jedinému dňu. Vedením ústavu poveril Alexander ešte pred smrťou svojho syna Andreasa. Má všetečné oči ako môj Samuel a triezve ambície. Všetko dobré, čo sa točilo okolo Heleny pracuje, či žije pod škoricovou strechou „Ľudskej reči“. Ja, môj manžel, Juraj a Milan - Otovi opatrovatelia, sestry z ústavu, kde Oto býval, doktorka Litvanová, ktorá o Helene nikdy nepochybovala a starí známimi. Tí, čo sa po Otovej smrti opäť zišli na jeho pohrebe. Alexander urobil ešte viac. Opäť spojil dve rodiny. Vyhľadal Heleniných príbuzných, ktorí sa spolu s vetvou Freudových pokúšali opraviť to pokazené... Stále sú tam určité nezhody, ale tí najmladší, ešte otvorení ideálom si už človečujú... nuž, nevravím, že sme vynašli zázračný spôsob ako správne žiť, ale aspoň sa snažíme. Niekedy sa zdá, že opraviť Slováka je ťažšie ako ten poondiaty kávovar. Lebo to máme v sebe, to, **ale čo ak by?** Naše pochybnosti, a hlavne o sebe. Nikdy nie je neskoro dopriať niekomu triumfálnu a nezabudnuteľnú derniéru.

Na sklonku môjho „skúšobného obdobia“ si dovoľm konštatovať, že sme ten najpodivuhodnejší národ na svete. Neustále predstierame invaliditu a slabosť. Doma sme ticho, kričíme na cudzom. Nevie, ktorá doba je tá najlepšia. Ale nečudujem sa

naším zmätočným konaniam. Čo platí dnes, už zajtra bude iné. Ešteže máme flexibilitu a neškodnú výbušnosť.

Vždy som bola mimo veľkých hier. Nestála som o viac. Je to ako povinnosť si každý deň zahryznúť. Roky podávate Loto, už len z princípu. No v skutočnosti tušíte, že nikdy nevyhráte. Len sa tým potrebujete denne utvrďovať. A odrazu sa niečo stane, možno konštelácia hviezd, či unavené šťastie a ste v tom. Splní sa vám želanie.

Vyhráte niečo veľké. A nie vždy sú to peniaze. Myslíš si, že to máš ťažké, že život je nespravodlivý, že budeš večne na okraji? Nech sa páči! Ukáž, čo je v tebe!

A že mi to teda ukázala! Helena zmenila môj názor, presvedčenie, zmenila moju vrozenú ľahostajnosť a strach. Čo by dali filozofi, či spisovatelia za takú inšpiráciu! Oni by okamžite vedeli tento príbeh požiť a hlavne ho predať! Lebo to sa dnes nosí! Utrpenie, agresia, nespravodlivosť, do neba volajúce bolesti a viny, najmä tie cudzie. Dokonca praje i čas, keby niečo. Tí vinní sú predsa dávno mŕtvi a kormidlom hne nový tyranský manažment.

Napíšeš o tom, podhodíš kritikom a naoko spravodlivým, lebo tí, ktorých sa to najviac dotýka nemajú čas na čítanie a filozofovanie. Prežívajú totiž podobné osudy.

Mnohé mi zostalo. Stále mám rezervy v politickej orientácii. Vidím tie isté tváre a kauzy, len v iných vylepšených verziách. A stále delia. Podľa majetku, etnickej príslušnosti, farby pleti, pohľavia, vierovyznania a rôznych pošahaných tried. Neustále pribúdajú nové. V šate teroristov a fanatikov sa snažia zaujať a ukázať silu zla a slabosť človeka... A potom kričíme a trasieme sa strachom o náš „vydretý“ mier. Pokiaľ ho však nemáme v duši, alebo aspoň v presvedčeniach, je to len ďalšia fraška, ktorou sa mocní snažia manipulovať. Boli sme a budeme predátormi, či už v rukavičkách, ovešaní výbušnami, sfanatizovaní vierovyznaním, zaujatí farbami alebo rozdelení do troch svetov...

Ale dost' bolo filozofovania. Od toho tu nie som. Nech sa tým trápia iní. Oni nepoznali Helenu a dávno stratili schopnosť rozumiť ľudskej reči. Pre nich príliš lacnej a nepochopiteľnej.

Môže mať obyčajná láska toľko podôb? Čo Boh myslel tými, do života neaplikovateľnými spôsobmi ľudskosti? Naozaj mô-

žem milovať svojho tyrana? Ba čo viac, rozumieť mu a hlavne odpustiť? Stále nad tým premýšľam, či je to veľkorysosť alebo zatemnenie mozgu... Pochopila som, že čím jednoduchšie, tým komplikovanejšie.

Pôjdete pracovať ako opatrovatelka a odrazu vás to vrhne do úplne iného sveta. Do útrob ľudskej duše a toho najhoršieho i najlepšieho, čo v sebe od počiatku nosíme.

Sú medzi nami a je ich viac než dost. Tí, ktorí nechceli, tí, ktorí skutočne poznali ľudské slabosti a život, hoci ho prežili po celý čas v zajatí.

„Miluj bližneho svojho ako seba samého...“

V jednej vete toľko možností ako sa zblázniť. Kto je niečo takého schopný? Ako milovať niekoho, kto vám ubližuje? Kto dávno stratil zábrany a morálne princípy, **kto kradmou rukou siahol na tvoju slobodu?**

Bohužiaľ, mnohí poznajú násilie, spoločenské a ešte ukrutnejšie, to domáce. Ak je blízka osoba schopná ublížiť „v mene lásky“, čoho sú potom schopní, ak sa zhluknú do skupín? Prečo to vôbec robia? A z akého dôvodu si to týraná osoba nechá? Prečo nebojuje a znáša to utláčanie? Záleží od povahy, okolností, stupňa naivity a strachu, či schopnosti zdieľať ten kríž spoločne, v dobrom i zlom? To by malo byť správne a ľudské? To ma má posilniť a utvrdiť v tom, že som schopná lásky k blížnemu? To už sú čo za princípy? Trpím ja, tak budeš aj ty?

Helena bola jednou z obetí domáceho násillia, ktoré však malo oveľa ohavnejšie pozadie. Napriek tomu si zachovala schopnosti, ktoré niekto nenadobudne ani keby ste ich na neho nalepili zázračným lepidlom. Často som sa pýtala sama seba, že ako je možné nestratiť hlavu a hlavne entuziazmus pri toľkej záťaži na zdravý rozum.

Dnes som pochopila. Naše stretnutie bolo osudové.... **a nájdeš pokoj i odpustenie.**

Inak by sme sa nikdy nestretli a nepodelili o vzájomné prehrešky, hlavne voči sebe. Stále som presvedčená o tom, že je len pár ľudí, za ktorých by sa oplatilo dať ruku do ohňa. Ba možno i viac, hoci zísť do pekiel... No viem i to, že odpustenie má váhu iba vtedy, ak je i ľútosť a kajanie sa.

Inak sú to plané slová a čakanie na anjela spravodlivosti, ktorý vás vyslobodí z osídíel zla, opäť zodvihne a nenechá tápať v presvedčení, že je to váš osud, kríž, či dokonca zaslúžený trest.

Nik nemá právo siahnuť na vašu ľudskosť a slobodu, ani žiadne z božstiev, žiadne z vendet, nik v mene lásky, či iných vydieračských foriem.

Nedovoľ nikomu, aby si vzal tvoju podstatu na splátky... lebo láska nemá podmienky!

Ak sa ti teda zdá, že už bolo dobre, že bude horšie, je to iba uhol pohľadu. Naučili sme sa dívať lepším smerom. Ten sa má lepšie ako ja. Je to nespravodlivé! Prečo sa občas nepozriete na tých, ktorí sa majú horšie? Potom porovnávajú!

Rozhodla som sa, že napíšem príbeh. Nezaváňa škandálom, ani ničím, čo by zdvihlo zo stoličiek. Koho by už len zaujímali dve ženy uprostred ich kolapsov? Koho zaujíma podceňovaná práca opatrovateľky a život starej ženy? Možno tých, ktorí hľadajú cestu, túžia po odpovedi a rozumejú ľudskej reči. Možno tých, ktorí sa ešte snažia opraviť a nie vyhodit'. **Tí, ktorí sa neuspokoja povrchnosťou, ale túžia po hĺbke, si cestu k pravde nájdu vždy, aj keď je to piplačka .**

Nastúpit'

Váhala som, či kúpiť kvety. Ani nie pre ňu, len pre obmäkčenie vlastných pocitov. Vždy som bola príliš prchká. No všetko bolo lepšie ako znášať Petrovu prítomnosť. Opäť som utekala. Pomáhali mi cudzie problémy. Mohla som sa na nich sústrediť. V nich som nachádzala vlastnú potrebu byť ešte žiadanou. Už ani cestovanie vlakom mi neprinášalo vzrušenie a dávky adrenalínu. Stali sa rutinou. Vždy si vyberám miesta v kútoch a dvojky. Stresovalo ma, keď sedel niekto oproti a snažil sa konverzovať.

Nedokážem prijímať energiu druhých. Na čo aj? Celé roky som bola zvyknutá na to, že mnou môžu manipulovať.

Chcem byť neviditeľná. Čiastočne sa mi darilo zmiznúť z normálneho života. Nemám ani komu zavolať a tak si opäť prezerám galériu v mobile. Vždy ma fascinovali fotografie, na ktorých sú moji bývalí klienti. Krčila som ich radosť vlastným zovňajškom. Napriek veku mali v sebe oveľa viac entuziazmu a chuti do života ako ja. Pokrčila som plecami a vytiahla si z kabelky denník. Mám ho už preštudovaný a prečítaný mnohokrát, ale vždy v ňom objavím niečo nové. Opäť sa mi vynorila spomienka na včerajšie stretnutie v agentúre. Rozhodne by tá žena nemohla písať nekrológy. Nedisponovala dostatočnou asertivitou.

Pracovala som v Nemecku i v Rakúsku ako opatrovatel'ka a strávila v zahraničí dvanásť rokov. Práca ma naplňovala i fascinovala zároveň. Stretla som sa s kadečím a kadekým. No hlavne som si užívala pokoja a samoty. Často som chodievala i na mesiace a moje striedačky sa pri mne mali naozaj dobre. Vždy som ochotná potiahnuť sviatky, skutočné i vymyslené. Nikdy som nebola chorá, unavená, nikdy som sa neponosovala. Šikovne som kľučkovala medzi ľuďmi a vyhýbala sa konfliktom. Všetci boli spokojní, no nemali ma radi. S Petrom, manželom, už dávno nežijeme ako pár. Naša láska skončila Samuelovou smrťou a mojou hlbokou frustráciou. Vzдалa som to. Nerozviadli sme sa, ale náš vzťah bol pre oboch ako doživotný trest. Ani jeden z nás nemal odvahu to ukončiť. Míňali sme sa a žili každý po svojom. Najmä ja. Vo svojej zatrpknutosti a apatii. Nič ma nenadchlo a nezau-

jímalo. Nemala som dokonca ani obľúbený program, či aspoň radodajné hobby. Nežila som život.

Pred rokom mal Peter úraz. Ostala som doma a starala sa o neho tak ako o svojho klienta. Obaja sme to vedeli. Potreboval ma. Užívala som si jeho slabosť a neschopnosť. Týrala som ho. Medzitým som si našla prácu ako sanitárka v nemocnici. Nedokázala som sa však zaradiť. Kolektív ma desil. Všetci boli milí a šťastní i napriek tomu, že ich ťažila neistota a insolventnosť. Nefajčila, nepila som a tak som len znudene načúvala klebetám kolegýň, ich rečiam o deťoch, o deťoch a zas o deťoch. Jediný nejasný plán, ktorý som mala, boli dva roky prázdnin niekde v „tramtárii“ na opustenom ostrove, plnom samoty. Nevedela som prečo a kedy, jednoducho ma tá predstava fascinovala a túžila som odísť. Odkladala som si úspory na svoj účet. Každý musí mať niečo, čo ho poháňa vpred.

Potrebovala som viac peňazí a viac samoty. Potom som natrafila na agentúru, ktorá mi sprostredkovala prácu na Slovensku. Disponovala iba lukratívnymi ponukami. Zaujalo ma to. Zavolała som im. Po týždni mi ponúkli prácu v Bratislave. Agentúry mali už chronicky neobratné postupy verbovania. Keď začali opisovať pracovné podmienky a kvetnato tárať o výhodách, cítila som, že je v tom nie iba háčik, ale poriadny hák. Dohodli sme si stretnutie, na ktoré sa mala dostaviť i doposiaľ pracujúca pri klientke.

Keď som dorazila, čakali ma dve vysmiate ženy. Tá žiarivejšia bola majiteľka agentúry, ľahko rozpoznateľná. Žiadne črty opotrebenia, frustrácie, či straty rovnováhy. Tá druhá zakrývala kruhy pod očami čerstvým mejkapom.

- Tuto Beátka ma poprosila, aby som vám všetko vysvetlila. Priniesla som aj pracovný denník, aby ste lepšie poznali do čoho idete. – začala zhurta.

Spomínaná Beátka, na moje prekvapenie nechala opatrovatelku, aby objasnila i to, čo sa zatajuje.

Za pár minút vykreslila démona, bosorku a strigu v jednej osobe.

- Pracovala som vonku šesť rokov, ale to, čo som zažila pri tej bosorke, to sa nedá ani opísať. Budem úprimná. Som v poradí siedma žena v priebehu dvoch rokov, ktorá odtiaľ zutekala.

Tuto šéfka, naša Beátka, je zlatúšik, a preto chcela, aby sme boli od začiatku otvorené. Helena je tornádo a púštna búrka. Má 77 rokov, začínajúcu demenciu a Parkinsona. Okrem toho však trpí náladovosťou a psychickými problémami. Pohybuje sa pomocou rolátora, no i behá, skáče a tancuje, teda, keď to na ňu príde. Ona je deň i noc. Nevyspytateľná, panovačná, protivná, egoistická a neustále vymýšľa choré stratégie ako zbaviť opatrovatel'ky rozumu. Je to bývalá lekárka, takže si s ňou užijete. Nálady strieda ako apríl počasie. Zrejme pochádza z rodu obojživelníkov. Je pravdou, že práca je dobre platená, no verte mi, radšej vziať nohy na plecia, kufor a ujsť do Nemecka, kde komandovanie je aspoň geneticky dané. – rozprávala a rozprávala, akoby len chcela vypustiť zo seba všetko to, čo v nej pomaly rástlo. Emočný výbuch naživo. Počula som to toľkokrát, že sa neunúvam venovať tomu pozornosť. Svet sa mi zdal jedným kopytom. Rovnaký vo svojej neznesiteľnosti. Ignorovala som patetické prejavy a pravdu. Dokonca i lož. Do zápisníka som si značila len dôležité úkony, ktoré sa nikdy nedostanú z mozgu do srdca. V kútiku duše som priam opovrhovala ženami, ktoré niečo cítili, prejavovali zraniteľnosť. Ja som však mala hrošiu kožu a svet tvrdých pravidiel. Všetci sú rovnakí. Potrebujú režim, pomoc a mantinel.

- Ste si istá, že to zvládnete? - opakovala personalistka svoju otázku.

- Nevidím problém. Stretla som sa už aj s ťažšími diagnózami. Myslím, že túto klientku zvládnem. Potrebuje len správny prístup a režim. – usmiala som sa a vzápätí si vzala zo stola zmluvu. So záujmom som si ju preštudovala.

- Teší ma váš profesionálny prístup. Súhlasíte teda aj s podmienkami, uvedenými v zmluve?

- Áno. Je v nej zakomponované všetko, čo má byť, vrátane odychového času a príplatkov za sviatky. Oceňujem aj výhodu jednorazového poplatku vašej agentúre. – prekvapila som evidentne skúsenú agentku.

- Ste milá... a teraz k tej nepríjemnejšej záležitosti. Budem k vám úprimná. Je tu niečo, čo by ste mala vedieť. Nejedná sa totiž o štandardné opatrovanie. Helena Freudová je matkou istého

pána Freuda, Alexandra Freuda, veľmi vplyvného politika... – začala.

- Prepáčte, ale mňa politická scéna a minulosť klientov nezaujíma. Som nestranná a vyhovuje mi dištanc od súkromia klientov. – prerušila som ju.

- Viem, a preto som si vás aj vybrala. Verím totiž, že to zvládnete. K samotnej štandardnej zmluve... – vytiahla nejaký dokument z iného obalu.

- Je tu ešte dodatok, respektíve dôležitá klauzula, s ktorou vás musím oboznámiť. Pani doktorka Freudová si vyžaduje zvláštny prístup, plynúci z okolností, s ktorými sa bežne nestretávate. – a podstrčila mi pred nos extra dodatok k zmluve.

- V pokoji si to prečítajte a ak sa rozhodnete, že to beriete a akceptujete podmienky, tak rovno podpíšeme zmluvy. Nechám vás osamote. – otočila sa a odišla spolu s opatrovateľkou.

Bolo to pre mňa nové. Mala som však neohybné presvedčenie a formálne spôsoby. Iba tie. Čísla a dôležité fakty. Medzi riadkami nečítam, nelúštim a tak som prebehla očami pár viet, ktoré ma síce trochu zmiatli, ale neodradili. Práve naopak. Naznačovali mi ideálne podmienky. Pochopila som, že doktorka Freudová bola pod stálym dohľadom lekárov i polície. Freudová bola kedysi politickou väzenkyňou. Moje chabé znalosti z histórie mi však nedovoľovali vrátať sa v zvedavých otázkach. Požadujú opatrovateľku a dozorkyňu súčasne. Prečo nie? Napokon to nie je nič nové, len možno jasnejšie formulované. Bdiť a strážiť klientov bolo súčasťou našej práce. Teraz to mám čierne na bielom. Dokonca som si posmešne vzdychla. Robia z komára somára. Čo už zmôže stará, chorá žena?

Keď sa po chvíli agentka vrátila, čakala som ju so spokojným úsmevom.

- Prečítala ste si to pozorne? Súhlasíte teda s podmienkami? Rozmyslite si to. Viete, všetky pred vami si mysleli, že to zvládnu... nie je to jednoduché. Pani doktorka je výnimočne rafinovaná a veľmi nepríjemná. – snažila sa ma ešte odhovoriť. – Dokáže zmanipulovať i čerta. Aspoň to tvrdia vaše predchodkyne. Pani Freudová je nezvyčajne inteligentná a napriek chorobám prezieravá a panovačná. A okrem toho... má veľmi škaredú minulosť...

– nahla sa ku mne, akoby čakala, že zo stien vyrastú uši a všetko začujú, aj klebety. – Pán Freud sa stará o všetko. Jeho matka ma svoj režim a ocenil by vašu lojalnosť a diskretnosť. Týka sa to najmä istých skutočností...

- Prepáčte, ale ja neviem na čo narážate. Zmluvy i s dodatkami som si prešla a nevidím dôvod na to, aby som sa niečoho obávala. – unavovala ma svojim dengľavým prístupom.

- Pozrite... prejdem teda rovno k veci. Pani doktorka má po tele mnoho jaziev a starých rán a ešte čosi navyše. Na pravej ruke má neprehliadnutelnú jazvu v tvare hákového kríža. Bohužiaľ, je to tak. Tie jazvy sú následkom zranení, ktoré si spôsobila sama. Má za sebou politické aktivity, o ktorých neradi hovoria. Pokúšala sa párkrát o samovraždu a trpela ťažkými depresiami i záchvatmi. Je neustále pod lekárskeym dohľadom a veľmi zraniteľná. Zrejme chápete, že na niektoré záležitosti sme sa nevytytovali a pán doktor Freud si vyslovene nepraje, aby sme starú pani stresovali otázkami... napokon, všetko máte popísané v denníku vo vile... – ešte chvíľu rozprávala, kým som trávila tých pár cudzích slov. Nešokovali ma, lebo ma nezaujímali. Pani nemala dekubity, v noci celkom dobre spala, budeme samé dve a to ma zaujímalo najviac. Mne je jedno kým bola, pre mňa je to stará a nevládna žena, ktorá potrebuje opateru. Iné neriešim. Ak je nastavená na správne lieky a nie je nebezpečná pre okolie, tak ma to daromne nestresuje.

- To je v poriadku. Mám dlhoročné skúsenosti s podobnými klientmi. Pravidlá mi plne vyhovujú. Som presvedčená, že to zvládnem. Vždy dodržiavam odstup. – vstala som.

- Ďakujem. Ešte k samotnej zmluve. Pravdou je, že táto zmluva nie je celkom štandardná. Za poskytnutie práce v zahraničí sú tie poplatky o niečo vyššie, tento job je tak trochu jedinečný v tom, že na Slovensku máme len troch klientov. Respektíve tých, ktorí si môžu dovoliť domácu 24 hodinovú opateru. No a pani Helena je jednou z nich. Stále však môžete kedykoľvek zmluvu zrušiť. Prvý turnus je mesačný, pre lepšiu orientáciu a ak sa rozhodnete, že to na sto percent beriete, tak poplatok vyplatíte až potom. – priblížila sa ku mne a ovanula ma sladkastým parfumom – Ako to tu máte napísané v dodatku. Lehota na zaplatenie poplatku je určená do troch mesiacov.